

Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
Institut za mikrobiologiju i imunologiju

UPRAVLJANJE KVALITETOM U LABORATORIJI - ZNAČAJ ZA KLINIČKU PRAKSU

Maja Stanojević

DOI: 10.5937/53_SNM25022S

Sistem upravljanja kvalitetom predstavlja skup koordinisanih aktivnosti na upravljanju i kontroli kvaliteta neke organizacije. Koncept kontrole i obezbeđivanja kvaliteta je proizašao iz proizvodnih disciplina ali je u laboratorijskoj medicini prisutan već decenijama. Kvalitet uopšteno možemo da definišemo kao usklađenost sa zahtevima, dok bi u laboratorijskoj medicini kvalitet označavao tačnost dobijenih rezultata koji su pouzdani, verodostojni i u formi odgovadajućeg izveštaja o ispitivanju izdati u očekivanom vremenskom roku. U oblasti laboratorijske medicine, sistem upravljanja kvalitetom se zasniva na dvanaest osnovnih elemenata kvaliteta (organizacija, osoblje, oprema, nabavka i zalihe, kontrola procesa, upravljanje informacijama, dokumenti i zapisi, upravljanje neželjenim događajima, provere i vrednovanja, unapređenje procesa, usluge, uslovi smeštaja i okoloine) i obuhvata sve faze laboratorijskog rada – preanalitičku, analitičku i postanalitičku. U savremenoj kliničkoj me-

dicini sedamdeset posto kliničkih odluka se zasniva ili potvrđuje na osnovu rezultata ispitivanja u medicinskim laboratorijama, što dodatno ukazuje na značaj kvaliteta u medicinskoj laboratoriji. Cilj uspostavljanja sistema kvaliteta je smanjenje pojave grešaka, kontrola rizika i ukupno unapređenje nivoa usluge korisnicima, što se neposredno odražava na dobrobit pacijenta, u rutinskoj kliničkoj praksi kao i kliničkim istraživanjima. Ključni pristup za efikasno i delotvorno jačanje medicinskih laboratorija je implementacija sistema upravljanja kvalitetom zasnovanog na međunarodnom standardu kvaliteta ISO 15189:2022.

Prepoznavši značaj kvaliteta u laboratoriji, Regionalna kancelarija Svetske zdravstvene organizacije (SZO) za Evropu je još 2012. godine razvila i pokrenula inicijativu „Dobre laboratorije za dobro zdravlje“ (<http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/laboratory-services/better-labs-for-better-health>), u okviru koje je uspostavljen i veb-alat koji vodi laboratorije kroz praktičnu svakodnevnu implementaciju sistema upravljanja kvalitetom: alat za postepenu implementaciju kvaliteta laboratorije (LQSI alat) (<https://extranet.who.int/lqsi/>).

Ključne reči: upravljanje kvalitetom, kontrola kvaliteta, ISO standard, sistem kvaliteta